A SÁRKÁNY

„Aki parabolát keres a felemás sikerű rendszerváltozásra, az némi memóriaketyegtetéssel, esetleg avatott segítséggel természetes módon talál rá Jevgenyij Svarc 1943-ban írt darabjára, A sárkányra, amelynek bábája az őszinte vagy megjátszott írói naivitás lehetett: bárhogy indokolta is az adott történelmi helyzet a hitleri fasizmusra való értelmezést, az éber cenzúra rögtön felhördült, hiszen a sztálinizmusnak, sőt, a látnokian megelőlegezett posztsztálinizmusnak a koordináta-rendszere a mesejátékból sokkal evidensebben derengett elő. És mégis: amikor a művet az olvadás idején először Lengyelországban (1961), majd a szovjet blokk más országaiban, sőt, még magában a Szovjetunióban is sorra bemutatták, a közvetettebb, rafináltabb cenzúra még mindig volt olyan erős, hogy a darabnak erről az oly egyértelmű irányultságáról továbbra se lehessen szó: még mindig az antifasizmus volt a divatos lózung, míg a »liberálisabb« kritikusok, a »sandaságokat« kivédendő, a mű elvont, általános zsarnokellenességére helyezték a hangsúlyt.

A talányosságban a legmesszebb a színpad ment el, nevezetesen Benno Besson korszakot fémjelző, zseniális 1965-ös Deutsches Theater-beli rendezése. A Brecht-tanítvány svájci rendező a látványos-szürreális, csupa irónia és játékosság előadás végén Lancelotot proletárnak maszkírozva, forradalmárklisékkel felruházva hozta vissza rendet teremteni, úgy azonban, hogy ez a disszonáns mozzanat is csupa önmagát megkérdőjelező irónia legyen.”

Szántó Judit (Színház folyóirat, 2003. május)

DRAKON, A SÁRKÁNY:	PÁLFFY TIBOR
DRAKON JUNIOR:	PIGNITZKY GELLÉRT
DRAKON SENIOR:	NEMES LEVENTE
LÁNC L. OTTÓ:	KÓNYA-ÜTŐ BENCE
SÁRMÁNY, LEVÉLTÁROS:	ERDEI GÁBOR
ELZA, A LÁNYA:	KORODI JANKA
POLGÁRMESTER:	SZAKÁCS LÁSZLÓ
HENRIK, A FIA:	KOLCSÁR JÓZSEF
KANDÚR:	NAGY-KOPECZKY KRISTÓF
FOGLÁR:	BECZÁSY ÁRON
POLGÁROK:	BENEDEK ÁGNES
	DERZSI DEZSŐ
	FEKETE ZSOLT
	KOVÁCS KATI
	MÁRTON LÓRÁNT-LÁSZLÓ
	SZALMA HAJNALKA

RENDEZŐ: VLADIMIR ANTON

DÍSZLET- ÉS JELMEZTERVEZŐ:	MÁRTON ERIKA
DRAMATURG:	DÁLNOKY RÉKA
ZENE ÉS SOUND DESIGN:	BOCSÁRDI MAGOR
SZÍNPADI MOZGÁS:	VASS ZSUZSANNA
ÜGYELŐ:	VERESS ZSÓKA
SÚGÓ:	GAZDA SZENDE

A műsorfüzetet szerkesztette:
Nagy B. Sándor

Bemutató: 2022. május 21.

TAMÁSI ÁRON SZÍNHÁZ 2021/2022

A színház fenntartója
Sepsiszentgyörgy
Megyei Jogú Város Tanácsa

Jevgenyij Svarc / Parti Nagy Lajos

A SÁRKÁNY

Rendező: Vladimir Anton

14+

A SZERZŐ

Jevgenyij Svarc kazanyi orvoscsaládban született 1896-ban. A koraérett gyermek arról álmodozott, hogy író lesz, s rejtelmes, olykor rémisztő történetekkel szórakoztatta önmagát. 1914-ben beiratkozott a jogi karra, de hamar belátta, hogy a jog idegen terület számára. 1917-ben Rosztovba költözött, ahol beiratkozott egy színitanodába, közben újságíróként dolgozott. 1921-ben a helyi színtársulattal Szentpétervárra költözött, ahol érdeklődése egyre inkább az irodalom felé fordult, 1924-től ifjúsági könyvek szerkesztőjeként dolgozott, közben megjelentek első prózai írásai. 1923-ban **Zaboj** címmel irodalmi lapot indított, majd a **Jozs** és a **Csizs** című gyereklapok munkatársa volt. Első gyerekeknek szóló könyve 1924-ben jelent meg **Egy régi balalajka meséje** címmel.

A húszas évek végén találta meg saját hangját, olyan filozofikus, meseszerű színműveket kezdett írni, amelyekben hétköznapok és fantasztikum, valóság és fikció keveredik egymással. Több művének alapanyagául is mesét választott, de gondolatiságuk a felnőtteknek szólt. A hatalom nem nézte jó szemmel Svarc ténykedését, több drámájának bemutatását sem engedélyezték. Nem minden alap nélkül, hiszen az 1940-ben keletkezett **Az árnyék**, vagy az 1943–44-ben, a leningrádi blokád idején írott **A sárkány** című színműveibe a sztálini politikával szembeni ellenérzését is belelopta.

A háború után jobbára alkalmi megbízásokból tartotta fenn magát, időnként a leningrádi Komédia Színháznál dolgozott.1954-ben olvadni kezdett körötte a jég, de darabjainak első kiadására 1956-ig várnia kellett. Még megélte néhány színpadi művének premierjét, de a sikert nem élvezhette sokáig, 1958 januárjában Leningrádban hunyt el. **A sárkány** csak halála után, 1962-ben kerülhetett először színre.

Valamennyi darabja a kor súlyos emberi és morális kérdéseire próbálta ráirányítani a figyelmet, melyhez jó lehetőséget kínált számára a groteszk-fantasztikus forma, amiben alkotott. A műfaji keretek szétfeszítésével, az álmok, legendák és a korabeli társadalmi problémák összefűzésével az egész szovjet drámairodalom fejlődésére kihatott. A hetvenes-nyolcvanas években nyugaton is publikálni kezdték műveit, Magyarországon 1976-ban jelent meg **Drámák** című kötete. A magyar színpadokon **Az árnyék, A sárkány, A király meztelen,** a **Hétköznapi csoda** és **A hókirálynő** című műveit játszották nagy sikerrel.

A sepsiszentgyörgyi Tamási Áron Színházban is volt már egy korábbi Svarc-bemutató, az 1994/95-ös évadban Bocsárdi László rendezte **Az árnyék** című darabját.

SZENT GYÖRGY-LEGENDÁJA

A líbiai Silena város közelében lévő tóban lakott egy mérges sárkány, amely az ellene vonuló fegyveres népet többször megfutamította. A polgárok elhatározták, hogy napi két juhot feláldozva távol tartják a várostól. Ám a sárkány egyre több állatot követelt, sőt, évente egy szűz lányt is kénytelenek voltak küldeni neki, ez volt az ára annak, hogy békében élhettek. Sorsot vetettek a fiatal lányokra, és amikor már minden hajadont feláldoztak, a király lányára is sor került.

A lány, sorsába beletörődve épp a tó felé tartott, amikor találkozott az arrafelé lovagló Györggyel. A katonának megtetszett a szép királylány, beszédbe elegyedett vele, és addig nem tágított, míg meg nem tudott mindent a városról és a sárkányról. Ekkor így szólt: „Ne félj, segítek rajtad Krisztus nevében!”

A sárkány a szokott időben kijött a tóból, és el akarta ragadni a királylányt, ám György, lovára fölpattanva szembeszállt vele, és zászlós lándzsájával olyan súlyos csapást mért rá, hogy az a földre zuhant. Akkor derékövét rákötötte a sárkány nyakára, és a sárkány, mint egy szelíd kutya, pórázon követte Györgyöt és a királylányt a városba. A város népe nagyon megijedt, ám György ezt mondta nekik: „Ne féljetek, az Úr küldött hozzátok, hogy megszabadítsalak titeket. Higgyetek Krisztusban, és keresztelkedjetek meg, akkor megölöm ezt a sárkányt.” A lelkesítő szózattól megindulva a király és népe megkeresztelkedett, György pedig kihúzta kardját és megölte a sárkányt. Arra a helyre, ahol ez az eset történt, templomot építettek, az oltárnál pedig élő forrás fakadt, mely meggyógyított minden beteget, aki csak ivott a forrás vizéből.

Szent György a leghíresebb katonai szentek egyike, mind a keleti, mind a nyugati keresztény egyház vértanúként és szentként tiszteli. Krisztus után 270 körül született, előkelő családból származott. Római katonaként hamar magas pozícióba került, amikor azonban Diocletianus császár üldözni kezdte a kereszténveket, ő a császár ellen fordult. Börtönbe vetették, megkínozták, majd 303. április 24-én kivégezték.

Évszázadokon át a lovagok, fegyverkovácsok, lovas katonák, vándorlegények patrónusa volt, jelenleg a cserkészeké és a rendőröké is. Alakja köré számos legenda szövődött, közülük a legismertebb a sárkányölő Szent György legendája, melynek szimbolikus jelentése: a hit lovagja legyőzi a gonoszt. Több országnak is védőszentje, például Angliának és Görögországnak is. A Szent György kereszt – fehér alapon piros kereszt – több ország zászlaján is megjelenik, például az angol vagy a grúz lobogón.

Szent György napja a leghíresebb jeles napjaink egyike, rendkívül sok időjárásra és termésre vonatkozó hiedelem, szokás kapcsolódik hozzá. A néphit innen számítja az igazi tavasz kezdetét. Régen ekkor hajtották ki először a jószágot a mezőre, ezen a napon szegődtek el a pásztorok, béresek, a legfontosabb élelmiszernövények vetése is ekkor történt. Úgy tartották, hogy Szent György napján az emberek számára lehetővé válik, hogy az őket körülvevő rossz erőktől megszabaduljanak. A népi gyógymód különféle kúrákat és böjtölést is ajánlott erre a napra az egészség és a szépség megőrzésére.